

VODOVODNI I KANALIZACIONI SISTEMI 2024

Banja Koviljača, 29.05. – 31.05.2024.

Optimizovan Fenton tretman za efikasno uklanjanje mikroplastike i magenta boje iz sintetičkog rastvora

Vesna Gvoić, Aleksandra Tubić, Miljana Prica, Maja Vujić,

Dejan Krčmar, Jasmina Agbaba

- Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Departman za hemiju, biohemiju i zaštitu životne sredine
- Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka, Departman za grafičko inženjerstvo i dizajn

- Tekstilna i grafička industrija predstavljaju najveće potrošače sintetičkih boja.
- 15% sintetičkih boja se gubi tokom procesa štampe i bojenja tekstila i kao nebiodegradabilne supstance se ispuštaju u prirodne vodotokove u vidu otpadnih voda.
- Ispuštanje generisanih netretiranih obojenih efluenata u recipijente - primarni ekološki problem.

Karakteristike obojenih otpadnih voda

Parametar	Vrednost
pH	7 - 9
Temperatura (°C)	24 - 32
Električna provodljivost ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	400 - 1200
Mutnoća (NTU)	20 - 100
Ukupni organski ugljenik (mg/l)	28000 - 30000
Ukupni fosfor (mg/l)	10 - 50
Hemijska potrošnja kiseonika (mg/l)	150 - 12000
Biološka potrošnja kiseonika (mg/l)	80 - 6000
Ukupne suspendovane materije (mg/l)	20 - 8000
Ukupne rastvorene materije (mg/l)	2900 - 3100
Hloridi (mg/l)	1000 - 1600
Dodecilbenzen sulfonat (mg/l)	10 - 100

- Prisustvo mikroplastike (MP) i sintetičkih boja u industrijskim otpadnim vodama predstavlja pretnju za vodene ekosisteme, budući da neprečišćene industrijske otpadne vode predstavljaju jedan od ključnih izvora zagađivanja podzemnih i površinskih voda.

- Pojam mikroplastike obuhvata plastične fragmente veličine od 0,001 - 5 mm. Sa konstantnim rastom proizvodnje plastike, očekuje se da će se i količina MP u životnoj sredini samo povećavati.

- Iako se više od 90% MP eliminiše konvencionalnim sistemima za prečišćavanje otpadnih voda, ovi sistemi su identifikovani kao značajan izvor MP, zbog toga što se velika količina otpadnih voda ispušta upravo putem pomenutih sistema.

Microplastics Removal from the Environment

- Azo boje, kao sintetičke grafičke boje, pripadaju grupi aromatičnih i heterocikličnih jedinjenja. Teško su biorazgradiva jedinjenja sa tendencijom da pokazuju toksične i kancerogene efekte.
- U određenim sintetičkim grafičkim bojama, polimeri u formi smola i voskova su osnovne komponente koje se koriste kako bi se obezbedilo kvalitetno prijanjanje boja, posebno na neporozne površine. Ovi polimeri takođe mogu potpadati pod definiciju mikroplastike. Tako se mikroplastika i boje mogu naći u otpadnim vodama i nakon procesa flekso i sito štampe.

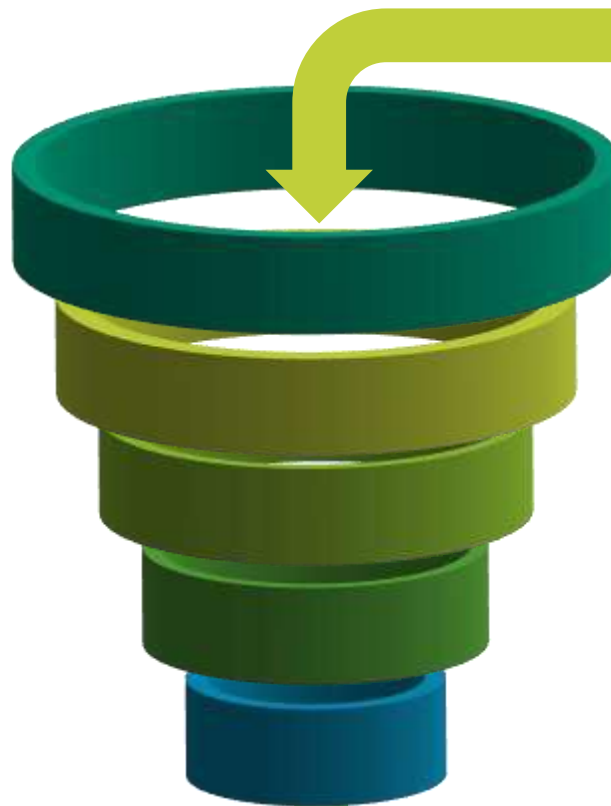

UNAPREĐENI PROCESI OKSIDACIJE

IZAZOVI

OPTIMIZACIJA PROCESNIH USLOVA

EKONOMSKA ISPLATIVOST TRETMANA

OSNOVNI PRINCIPI I MEHANIZMI
DEGRADACIJE

RAZVOJ I IMPLEMENTACIJA
NOVIH KATALIZATORA

TRETMAN REALNOG EFLUENTA

PERSPEKTIVA

Procena efikasnosti unapređenog oksidacionog tretmana na bazi Fenton-sličnog procesa u uklanjanju magenta grafičke boje u prisustvu mikroplastike (granulovani polietilen – PEg) iz sintetičkog rastvora.

CILJ RADA

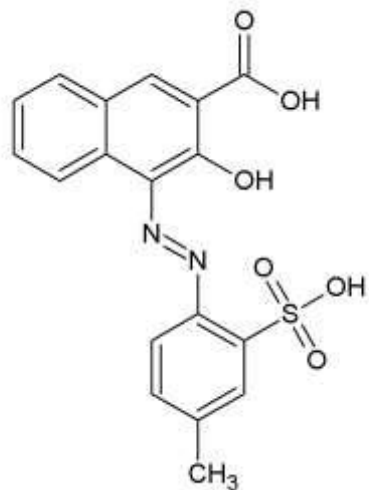
PREDMET IZUČAVANJA

Rešavanje problema dospeća rezidualnih koncentracija grafičkih boja i mikroplastike u rečne vodotokove.

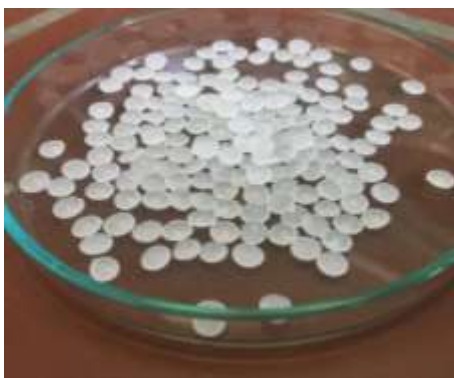

EKSPERIMENTALNI DEO

Struktura magenta boje

Komercijalan mikroplastika –
granulovani polietilen

Osnovne karakteristike magenta boje

Parametar	Magenta
Indeks boja	PR57:1
CAS broj	5281-4-9
Hemijska formula	$C_{18}H_{12}N_2O_6$
Molekulska masa	352 g/mol
λ_{max}	573 nm

- Zelena sinteza Fenton katalizatora: nano nula valentno gvožđe sintetisano iz lišća zelenog čaja;
- Ispitivanje efikasnosti obezbojavanja vodenog rastvora magenta grafičke boje vršeno je serijom eksperimenata na aparaturi za JAR test;
- Definitive screening design: ispitivanje uticaja pet procesnih parametra na efikasnost Fenton procesa: početne koncentracije boje (20 - 180 mg/l), doze nZVI (0,75 - 60 mg/l), koncentracije mikroplastike (1 - 10 g/l), pH vrednosti (2 - 10), koncentracije vodonik-peroksida (1 - 11 mM).

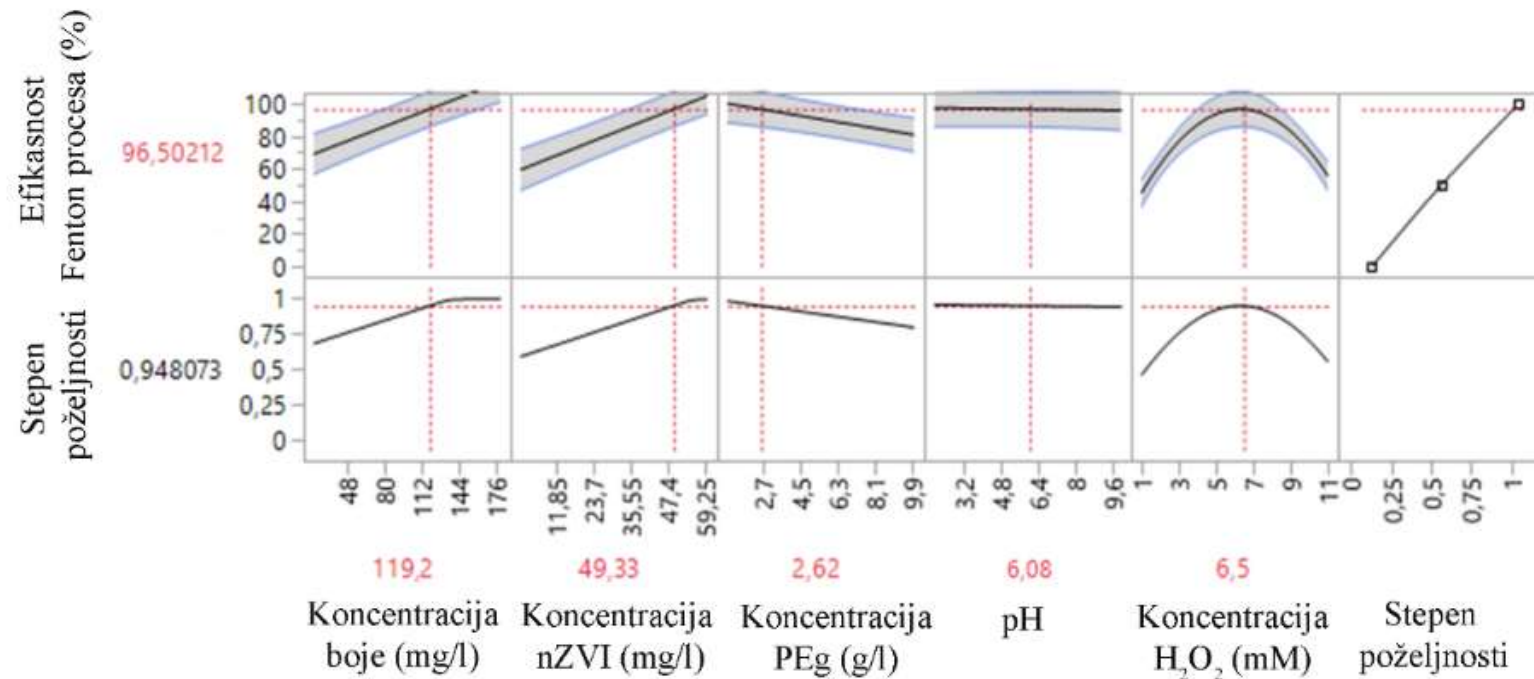

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Efikasnost Fenton procesa

Proba	Koncentracija boje (mg/l)	nZVI doza (mg/l)	Koncentracija MP (mg/l)	pH	Koncentracija H ₂ O ₂ (mM)	Efikasnost Fenton procesa (%)
1	100	60	10	10	11	35,48
2	100	0,75	1	2	1	19,32
3	180	30,375	1	10	11	76,98
4	20	30,375	10	2	1	29,28
5	180	0,75	5,5	2	11	3,48
6	20	60	5,5	10	1	1,94
7	180	60	1	6	1	89,24
8	20	0,75	10	6	11	1,30
9	180	60	10	2	6	91,41
10	20	0,75	1	10	6	22,38
11	180	0,75	10	10	1	3,64
12	20	60	1	2	11	46,41
13	100	30,375	5,5	6	6	66,20
14	100	30,375	5,5	6	6	66,98
15	100	30,375	5,5	6	6	61,25

- Implementacijom DSD ostvaren je značajan napredak u optimizaciji procesa, sa ciljem da se maksimalno poveća efikasnost uklanjanja boje u odnosu na primenjene procesne uslove.
- Dijagram optimizacije daje jasan uvid kako se efikasnost Fenton procesa menja u funkciji jedne promenljive, dok ostale promenljive ostaju konstantne.

Dijagram optimizacije Fenton-sličnog procesa

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Rezultati prikazani u radu su značajni sa aspekta primene ekološki prihvatljivih tretmana obojenih otpadnih voda grafičke industrije.

U budućnosti, otpadne vode koje sadrže mikroplastiku, mogu diktirati načine ponovnog korišćenja ove vode u smislu zatvaranja ciklusa vodnog materijala i smanjenja zagađenja životne sredine.

Ponovna upotreba industrijskih otpadnih voda je važna komponenta prakse održivog upravljanja otpadnim vodama, odnosno povećanje vodnih resursa i smanjenje zagađivača.

Prethodno istraživanje koje je obuhvatilo samo tretman grafičkih boja bez prisustva mikroplastike rezultovalo je sa manjom efikasnošću, što ukazuje i na mogućnost simultanog odigravanja adsorpcionog procesa boje na površini mikroplastike sa unapređenim oksidacionim procesom.

HVALA NA PAŽNJI !

- ❑ Istraživanja je finansiralo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ev.br. 451-03-66/2024-03/200125, 451-03-65/2024-03/200125 i 451-03-65/2024-03/200156).
- ❑ This article is based upon work from COST Action Plastics monitoring detection Remediation recovery—PRIORITY, CA20101, supported by COST (European Cooperation in Science and Technology).